

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1676

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos	
Tekijä-Författare-Author savolainen, tarja			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Jäämereltä Cannesiin : Naiset elokuvaohjaajina Suomessa ennen vuotta 1962			
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä			
Työn laji-Arbetets art-Level Väitöskirja		Aika-Datum-Month and year 2002-25-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 200
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Työssä tutkitaan naisia elokuvaohjaajina Suomessa ennen vuotta 1962 eli ns. vanhan elokuvan aikaan. Työn päämääriä ovat naiselokuvaohjaajien esiinnostaminen ja subjektina esittäminen. Tutkimuksessa kartoitetaan naiselokuvaohjaajat ja heidän työnsä niin pitkän näytelmäelokuvan, lyhytelokuvan kuin 16-millimetrin elokuvan ja harrastajaelokuvan osalta sekä selvitetään sitä, miten naisista tuli elokuvaohjaajia. Lähtökohtana on naisia syrjivän sukupuolijärjestelmän olemassaolo, joka pyrkii pitämään naiset poissa elokuvaohjaajuudesta. Naisten suhdetta elokuvatuotantoon tutkitaan neuvotteluteorian näkökulmasta. Työssä analysoidaan, mitä tapahtui toisaalta yhteiskunnassa yleensä ja elokuvatuotannossa erityisesti silloin, kun naiset saivat tilaisuuden ohjata elokuvia ja miten toisaalta naiset itse merkityksellistivät ohjausmahdollisuutensa. Työssä tutkitaan myös minkälaisin henkilökohtaisin resurssein eli minkälaisin taloudellisin, kulttuurisin ja sosiaalisin pääomin naisohjaajat toimivat. Työ perustuu kirjalliseen aineistoon, arkistolähteisiin ja haastatteluihin. Teoreettiset käsitteet perustuvat lähinnä Teresa de Lauretisin, Janet Wolffin, Christine Gledhillin, Judith Butlerin, Pierre Bourdieun ja Toril Moin teksteihin.</p> <p>Tutkimus osoittaa, että naiset olivat Suomessa jo mykkäkaudella kiinnostuneita elokuvasta ja toimivat monin tavoin elokuvan kentällä. Esimerkiksi naisintellektuellit kirjoittivat elokuvasta ja osallistuivat julkiseen keskusteluun uudesta mediasta. Kuitenkin vasta 30-luvulta löytyy ensimmäinen pitkän elokuvan ohjaaja, ensimmäinen lyhytelokuvan tekijä ja ensimmäinen harrastajakuvaaja. Vain Glory Leppänen, Ansa Ikonen ja Ritva Arvelo ohjasivat täyspitkän näytelmäelokuvan vanhan elokuvan ajalla. Kartoitus nosti esiin kymmenen lyhytelokuvan tekijää, mutta vain kolme heistä teki useamman teatterissa esitetyn lyhytelokuvan. Seitsemän naista tarkastutti 16 millimetrin harrastajaelokuvia ja vain pari 8 millimetrin elokuvia.</p> <p>Kaikki pitkien elokuvien ohjaajat saivat mahdollisuuden ohjata elokuvia elokuvatuotannon korkeasuhdanteessa ja tilanteessa, jossa oli pula ohjaajista. Kaikille tilaisuus myös tarjoutui varsin äkillisesti. Riippumatta siitä, millä tavalla heistä tuli elokuvaohjaajia, he kaikki käyttivät näitä tilaisuuksia aktiivisesti hyväkseen erilaisiin tarkoituksiin.</p> <p>Pitkien elokuvien ohjaajat eivät voineet tulla elokuvaohjaajiksi pelkästään henkilökohtaisten pääomiensa varassa.</p> <p>Lyhytelokuvaohjaajista työssä tarkasteltiin Eva-Lisa Viljasta ja Brita Wredeä. Viljanen neuvotteli paikkansa 30-luvulla kansallisen projektin ja veronalennuslain suhteen. Wrede puolestaan neuvotteli paikkansa sota-aikana ja pian sen jälkeen pakolaiselokuvien tekijänä niin Ruotsissa kuin Suomessakin.</p> <p>Lyhytelokuvaohjaajien henkilökohtaiset pääomat, etenkin taloudelliset pääomat, vaikuttivat keskeisesti siihen, että he pystyivät aloittamaan elokuvatuotannon.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>elokuva - sukupuoli</p> <p>elokuvaohjaajat - naiset - Suomi</p> <p>elokuva-ala - historia - Suomi</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
<p>Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information</p> <p>Viestinnän julkaisuja 7 1457-2184</p>			